

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. Republička radiodifuzna agencija (RRA)

1.1. Aktivnostima Republičke radiodifuzne agencije bavili smo se i u delu ovog izveštaja koji se odnosi na implementaciju Zakona o radiodifuziji.

1.2. Savet Republičke radiodifuzne agencije je 7. avgusta izrekao meru upozorenja emiteru RTV Pink, koji ima dozvolu za nacionalno pokrivanje, a zbog povreda obaveza iz Zakona o radiodifuziji i Opšteg obavezujućeg uputstva o ponašanju emitera (Kodeks ponašanja emitera). Povod za ovakvu odluku RRA bilo je emitovanje čitavog niza saopštenja vlasnika i glavnog i odgovornog urednika RTV Pink u kojima je, u periodu od 11. do 26. juna, u udarnim informativnim emisijama svoje televizije izneo niz napada na gradonačelnika Beograda Dragana Đilasa i glavnog i odgovornog urednika dnevnih novina „Blic“ Veselina Simonovića, a o čemu smo pisali u prethodnim izveštajima. Razmere napada na Đilasa i Simonovića bile su krajnje neprimerene, a na svaku reakciju druge strane reagovalo se novim napadima. Tako je posle saopštenja Nezavisnog udruženja novinara Srbije, u kome je osuđeno ponašanje TV Pink i okarakterisano kao zloupotreba nacionalne frekvencije, usledio odgovor u kome se izražava „čuđenje“ što NUNS staje na stranu „smrdljivih novina Blic“. Takođe je zanimljiv i način na koji je bila vođena ova kampanja, u kojoj se nisu birala sredstva. U te svrhe zloupotrebljena je i društvena mreža Fejsbuk, na kojoj je TV Pink, kao potvrdu o navodnom neprofesionalnom izveštavanju dnevnog lista „Blic“, citirao izjave članova svoje Fejsbuk grupe u kojima je ovaj list bio potpuno jednostrano napadan.

Osnov za izricanje ove mere RRA postoji u članu 68, stav 1, tačka 2 Zakona o radiodifuziji, a on propisuje da su emiteri dužni da obezbede slobodno, potpuno i blagovremeno informisanje građana. Ova opšta obaveza razrađena je i u Kodeksu ponašanja emitera, tako što se u delovima 2.3. i 2.8. Kodeksa, koji se odnose na opšte programske standarde u informativnom programu i programu političkih aktuelnosti, navodi da emiteri imaju pravo na sopstvenu uređivačku politiku, ali da su dužni da poštuju makar minimum nepristrasnosti, koja se ogleda u obavezi da činjenično izveštavanje jasno odvoje od stava, mišljenja ili komentara. Takođe, prema Kodeksu, nije dozvoljeno manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima, s ciljem promene njihovog osnovnog smisla, a emiteri su obavezani da poštuju pravilo druge strane, koje podrazumeva da se u izveštavanju o raspravama koje

uključuju sukob, drugoj strani u raspravi pruži mogućnost da u polemici učestvuje na načelno ravnopravan način. Pored toga, Kodeks izričito zabranjuje jednostrane lične napade, kao i vođenje dugotrajnih ili ponavljanih kampanja u vezi s pojedinim ličnostima, društvenim grupama ili institucijama, bez relevantnih novih podataka koji bi opravdali produženo ili ponovljeno izveštavanje o istoj pojavi, događaju, instituciji ili ličnosti. U konkretnom slučaju, RRA je mogao da utvrdi i povredu Kodeksa ponašanja emitera u delu koji se odnosi na jezik koji se koristi u programu, a u kome se predviđa dužnost emitera da suzbije ekstremne izraze i uvrede.

Članom 17 Zakona o radiodifuziji propisano je da je RRA ovlašćena da izrekne mere opomene i upozorenja, a kao najstrožu – meru privremenog i trajnog oduzimanja dozvole. U članu 18 Zakona dalje se navodi da se upozorenje izriče emiteru koji:

- i pored izrečene opomene nastavi da postupa suprotno obavezama utvrđenim zakonom ili aktom Agencije donetim na osnovu zakona;
- prvi put prekrši neku od obaveza utvrđenih zakonom, ali na način da to kršenje ozbiljno ugrožava ostvarivanje načela regulisanja odnosa u oblasti radiodifuzije;
- prekrši neki od uslova koji su sadržani u izdatoj dozvoli za emitovanje programa.

Prilikom izricanja upozorenja RRA je dužna da izričito navede obavezu koju je emiter povredio, kao i da utvrdi mere koje emiter treba da preduzme kako bi se povreda otklonila, a upozorenje se objavljuje u javnim glasilima i obavezno u programu onog emitera na koga se upozorenje odnosi. Član 63 Zakona o radiodifuziji dalje propisuje mogućnost privremenog oduzimanja dozvole u trajanju do 30 dana emiteru koji, i pored izrečenog upozorenja, nastavi da ne izvršava odredbe zakona ili propisa donetih na osnovu zakona, ili ne poštuje uslove predviđene dozvolom za emitovanje programa, ili koji ne postupi po merama za otklanjanje učinjenih povreda koje je Savet utvrdio u izrečenom upozorenju. Ako emiter nastavi sa ponašanjem suprotnim propisanom, a dozvola mu je privremeno oduzeta najmanje tri puta, moguće je i da se izrekne mera trajnog oduzimanja dozvole.

U obrazloženju rešenja Republičke radiodifuzne agencije navodi se da je slično ponašanje ovog emitera bilo uočeno i 2009. godine, kada mu je Savet RRA izrekao meru opomene zbog kršenja Kodeksa ponašanja emitera. Zbog toga je RRA zaključila da je formalni zakonski uslov za izricanje upozorenja ispunjen time što je emiteru za sličnu povredu već bila izrečena mera opomene. Zanimljivo je i to da je odluka RRA usledila tek u avgustu, iako su se sporna saopštenja emitovala u junu. Ako se uzme u obzir uticaj koji na javno mnjenje imaju nacionalni emiteri, posebno oni koji su među najgledanijima, postavlja se pitanje da li je RRA mogla brže reagovati, a da pri tom u celosti poštuje

zakonom predviđenu proceduru. Upozorenje televiziji Pink je dvanaesti slučaj u kome RRA tu meru izriče, ali prvi slučaj da je izriče zbog ovakve povrede Kodeksa.

DRŽAVNI ORGANI

2. Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija

2.1. U Službenom glasniku Republike Srbije broj 73/13 od 16. avgusta 2013. godine objavljen je Pravilnik o utvrđivanju plana raspodele frekvencija/lokacija/zona raspodele za terestričke digitalne TV radio-difuzne stanice u UHF opsegu za teritoriju Republike Srbije. Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija Pravilnik je donelo na osnovu člana 84 stav 3 Zakona o elektronskim komunikacijama. Plan sadrži uslove za raspodelu radio-frekvencija po lokacijama, odnosno zonama raspodele, raspodelu radio-frekvencija i druge tehničke uslove za njihovo korišćenje.

Pravilnik ne uređuje postupak prelaska na digitalno emitovanje, niti utvrđuje rokove za prelazak, već samo konstatuje da će se prelazak na digitalno emitovanje televizijskog programa vršiti po fazama, u rokovima određenim posebnim propisom koji definiše digitalno emitovanje i pristup multipleksu u terestričkoj digitalnoj radiodifuziji. Na ovaj način Planom raspodele se zapravo upućuje na Plan prelaska na digitalno emitovanje, čije se usvajanje očekuje u formi izmena, odnosno aneksa Strategije digitalizacije, te shodno tome izmenjenog Pravilnika o prelasku sa analognog na digitalno emitovanje televizijskog programa i pristupu multipleksu u terestričkoj digitalnoj radiodifuziji. Plan utvrđuje frekvencijske dodele i za kanale od 61–69. iz opsega 790–862 MHz, koji se koristi za ostvarivanje digitalne dividende nakon prelaska na digitalno emitovanje, ali propisuje da se isti mogu koristiti samo do okončanja digitalizacije. Istovremeno, propisani su i tehnički i drugi parametri i uslovi za realizaciju mreže. Usvajanjem ovog Pravilnika Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija napravilo je još jedan važan korak u pravcu digitalizacije televizijskog emitovanja.